

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 432/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného AK JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., Škultétyho 472/10, Martin, proti postupu Okresného súdu Martin v konaní sp. zn. 13T/110/2018, postupu Krajského súdu v Žiline v konaní sp. zn. 3To/17/2023 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 3Tdo/78/2023 a jeho uzneseníu z 13. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 22 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu a krajského súdu v konaniach označených v záhlaví tohto rozhodnutia, ako aj postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje, aby ústavný súd uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiada, aby mu ústavný súd priznal trovy konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 22. septembra 2022 uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona. Zato mu bol uložený úhrnný peňažný trest vo výmere 200 eur. Pre prípad úmyselného zmarenia výkonu peňažného trestu bol sťažovateľovi súčasne uložený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 mesiaca. Proti tomuto rozsudku podal

sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd zamietol s poukazom na § 319 Trestného poriadku uznesením z 8. júna 2023. Dovolanie, ktoré podal sťažovateľ proti uzneseniu krajského súdu, bolo uznesením najvyššieho súdu z 13. decembra 2023 odmietnuté z dôvodu podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutým rozhodnutiam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, z ktorej ústavný súd vyvodil tieto podstatné námietky:

3.1. Sťažovateľ namieta porušenie princípu *in dubio pro reo* a svojho práva na súdnu ochranu. Vyjadruje nespokojnosť s hodnotením dôkazov okresným súdom (s ktorým sa stotožnil aj krajský súd), ktorý nedôvodne priorizoval jednu skupinu výpovedí svedčiacich v jeho neprospech pred nedostatkom reflektovania iných dôkazov, ktoré preukazovali skutočnosti v jeho prospech, pričom neexistuje žiaden relevantný priamy dôkaz o tom, že sťažovateľ skutok vôbec spáchal. S týmto hodnotením sa stotožnil aj dovolací súd. Z napadnutých rozhodnutí nevyplývajú skutočnosti, na ktorých podklade všeobecné súdy dospeli k záveru o spáchaní trestnej činnosti. Všeobecné súdy hodnotili dôkazy svojvoľne a nevyrovnali sa ani s pochybnosťami, ktoré počas konania vyšli najavo a ktoré svedčia o sťažovateľovej nevine. Uznesenie najvyššieho súdu je odôvodnené nedostatočne, pretože sa uvedenými okolnosťami nezaoberá.

3.2. Sťažovateľ nesúhlasí s posúdením svojho dovolania najvyšším súdom. Závery najvyššieho súdu, podľa ktorých sa uplatnený dovolací dôvod nezakladal na nenaplnení znakov trestného činu, ale na argumentácii nezodpovedajúcej interpretácii dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, sa nejavia korektné. Sťažovateľova argumentácia tkvela v popieraní spáchania skutku. Skutkový stav nebol zistený bez dôvodných pochybností, preto bolo potrebné aplikovať procesné pravidlo *in dubio pro reo* a sťažovateľa oslobodiť spod obžaloby. Najvyšší súd sa nezaoberal naplnením obligatórnych znakov skutkovej podstaty a dovolanie odmietol bezdôvodne.

3.3. V sťažovateľovej veci bol ako dôkazný prostriedok použitý informačno-technický prostriedok, ktorého použitie bolo nezákonné. Sťažovateľ nedal súhlas na odpočúvanie telekomunikačného zariadenia a nevedno, na základe akých skutočností bol vydaný príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky. Prepis záznamu telekomunikačnej prevádzky bol prevzatý z trestného konania vedeného v inej veci bez toho, aby na to boli splnené zákonné podmienky. Týmto spôsobom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 22 ústavy a práva sťažovateľa podľa čl. 8 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietkach, podľa ktorých všeobecné súdy nedostatočne ustálili spáchanie trestnej činnosti, ktorá bola daná sťažovateľovi za vinu. Sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť s hodnotením dôkazov a prezentuje tvrdenie o nerešpektovaní procesného pravidla *in dubio pro reo*. Popritom poukazuje na nezákonné použitie informačno-technických prostriedkov.

III.1. K rozsahu ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu a krajského súdu:

5. Sťažovateľ v záhlaví ústavnej sťažnosti označil za porušovateľa svojich práv výlučne najvyšší súd. V petite ústavnej sťažnosti sa domáha vyslovenia porušenia ním označených práv aj postupom okresného súdu a krajského súdu, nie však ich rozhodnutiami. Zároveň v petite navrhuje po vyslovení porušenia svojich práv zrušiť len uznesenie najvyššieho súdu, a preto ústavný súd ustálil predmet ústavnoprávneho prieskumu tak, ako to je uvedené v bode 1 tohto uznesenia.

6. V dôvodoch ústavnej sťažnosti sťažovateľ neuvádza konkrétne dôvody, v čom má spočívať porušenie práv postupom okresného súdu a krajského súdu, namieta v zásade spôsob hodnotenia dôkazov, ktorý smeroval k jeho odsúdeniu. Dokazovanie a jeho hodnotenie je procesným postupom všeobecného súdu, ktorý sa prejaví v jeho rozhodnutí, a to vo výroku, ako aj v jeho odôvodnení. Postup okresného súdu a krajského súdu pri tejto procesnej činnosti preto nie je možné skúmať izolovane od prieskumu rozhodnutí, v ktorých sa tento postup prejavil. Keďže sťažovateľ neoznačil za predmet prieskumu ústavného súdu aj rozhodnutia súdov nižších stupňov, nezistil ústavný súd z argumentácie žalobcu, ako zasiahol samotný postup okresného súdu či krajského súdu do jeho označených práv. Keďže tu absentuje súvislosť medzi postupom týchto súdov a obsahom označených práv, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Zároveň ústavný súd dodáva, že ak by aj sťažovateľ označil ako predmet prieskumu v konaní o jeho ústavnej sťažnosti rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu, ich vecnému prieskumu by bránil princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy. Podľa neho poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za splnenia podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne (m. m. napr. IV. ÚS 672/2023, IV. ÚS 67/2024).

8. Sťažovateľ mal možnosť podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie, ktoré aj podal a o ktorom bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu, čo by bolo dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

9. Podobný záver platí vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu. Možnosť jeho napadnutia ústavnou sťažnosťou je takisto limitovaná princípom subsidiarity. Vecný prieskum rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté mimoriadnym opravným prostriedkom (v danom prípade dovolaním, pozn.), je možný v konaní o ústavnej sťažnosti len v rozsahu takých námietok, ktoré nebolo možné uplatniť pred „iným súdom“, ktorým treba v okolnostiach danej veci rozumieť súd dovolací – najvyšší súd (m. m. napr. IV. ÚS 404/2022). Inak povedané, ak bolo rozhodnutie o dovolaní negatívne, má sťažovateľ pri zachovaní princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možnosť napadnúť ústavnou sťažnosťou rozhodnutie dovolacieho súdu. V ústavnej sťažnosti je zároveň možné uplatniť také námietky proti rozhodnutiu napadnutému dovolaním (v danom prípade uzneseniu krajského súdu, pozn.), ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní. Lehota na podanie ústavnej

sťažnosti sa vtedy považuje za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (začína plynúť podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde; IV. ÚS 404/2022 – publikované v Zbierke náleзов a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 84/2022).

10. Ústavný súd opakuje, že sťažovateľ nenapadol uznesenie krajského súdu, ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde) tak nebol oprávnený preskúmať eventuálne námietky sťažovateľa, ktoré neboli uplatniteľné v dovolaní. Naopak, na podklade ústavnej sťažnosti ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie dovolacieho súdu.

III.2. K uzneseniu najvyššieho súdu:

11. Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa s poukazom na § 382 písm. c) Trestného poriadku z dôvodu, že najvyšší súd nevidel naplnenie sťažovateľom uplatneného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ako ani akéhokoľvek iného dovolacieho dôvodu.

12. Bez úmyslu substituovať dôvodové línie dovolacieho súdu odkazuje ústavný súd na časť odôvodnenia na s. 10 napadnutého uznesenia. Odtiaľ v podstatných črtách vyplýva, že sťažovateľove dovolacie námietky smerovali k spôsobu, akým okresný súd a krajský súd hodnotili dôkazy. Ústavný súd po oboznámení sa s prílohami ústavnej sťažnosti, osobitne so sťažovateľovým dovolaním na tomto mieste dáva najvyššiemu súdu za pravdu. Sťažovateľ v dovolaní sám odkázal na výpovede jednotlivých svedkov, pričom (ako správne a výstižne podotýka najvyšší súd) „sám obvinený v konkrétnostiach poukazuje na výpovede jednotlivých svedkov a tieto interpretuje z pohľadu kvality z nich vyplývajúcich informácií, či už individuálne vo vzťahu k jednotlivým svedkom alebo vo vzájomných súvislostiach rôznych svedeckých výpovedí, čím v obsahu dovolania predostiera svoj vlastný názor v otázke interpretácie, resp. hodnotenia týchto svedeckých výpovedí z pohľadu logických a racionálnych súvislostí majúcich vzťah k podstatným otázkam dokazovania...“.

13. Ústavný súd sa stotožňuje so závermi najvyššieho súdu (s. 12 napadnutého uznesenia), že sťažovateľom tvrdené nerešpektovanie procesnej zásady *in dubio pro reo* sa nedotýka právnych, ale skutkových súvislostí. Inak povedané, procesné pravidlo *in dubio pro reo* je relevantné z hľadiska vyhodnocovania dôkaznej matérie (podobne III. ÚS 199/2024, bod 20), čo s poukazom na predošlý bod odôvodnenia tohto rozhodnutia nepredstavuje v okolnostiach danej veci pozitívne spôsobilý dovolací dôvod.

14. Ak sťažovateľ uvádza, že v dovolaní argumentoval nespáchaním skutku, ktorý sa mu dáva za vinu, tak ústavný súd v zhode so závermi dovolacieho súdu (s. 9 uznesenia najvyššieho súdu) uvádza, že námietka nesprávnej právnej kvalifikácie zisteného skutku môže spočívať v tom, že skutok je iným trestným činom z pohľadu jeho právnej kvalifikácie, resp. nie je žiadnym trestným činom a pod. Z ústavno-právneho hľadiska je však korektné odôvodnenie, podľa ktorého sa sťažovateľ „snaží presvedčiť, že spôsob hodnotenia dôkazov súdmi v pôvodnom konaní je nesprávny, a prostredníctvom takéhoto (nesprávneho) hodnotenia dôkazov súdmi oboch inštancií v pôvodnom konaní bol skutok v tzv. skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku (ktorá je obsahom výroku o vine prvostupňového rozsudku) nesprávne ustálený, a práve len z toho dôvodu nie je trestným činom.“ (s. 11 uznesenia najvyššieho súdu). Inak povedané, aj táto sťažnostná námietka

vo svojej podstate a z hľadiska svojich dôsledkov smeruje k prieskumu skutkových okolností, ktoré sú z dovolacieho prieskumu vylúčené. Navyše pozornosti ústavného súdu neuniklo, a to bez potreby podrobného preberania záverov zo s. 12 a 13 uznesenia najvyššieho súdu, že dovolací súd sťažovateľovi nad rámec skôr uvádzaných úvah (*obiter dictum*) podrobne vysvetlil, že skutok spáchal, v tejto súvislosti poukázal aj na správnosť ustálenia právnej kvalifikácie avizovaného skutku.

15. Nemožno preto akceptovať sťažnostnú argumentáciu, ktorej podstatou je tvrdenie o nedostatku odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu. Len samotná skutočnosť, že sťažovateľ zastáva v ústavnej sťažnosti iný právny názor, ako prijal v tejto veci na dovolanie najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uznesenia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu substituovať právny názor najvyššieho súdu vlastným názorom (m. m. napr. III. ÚS 394/2023, IV. ÚS 639/2023). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu, ako aj akékoľvek jeho procesné pochybenia môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu výlučne vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie konkrétneho základného práva alebo slobody vyplývajúcich z ústavy, resp. práva garantovaného prostredníctvom medzinárodnej zmluvy o ľudských právach, ktorou je Slovenská republika viazaná (napr. III. ÚS 581/2015, IV. ÚS 1/2023, IV. ÚS 639/2023). Ústavný súd rekapituluje, že so zreteľom na už uvedené dôvody o takýto prípad v okolnostiach sťažovateľovej veci nejde. Táto časť ústavnej sťažnosti bola posúdená ako zjavne neopodstatnená, a preto odmietnutá z dôvodu uvedeného v § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Vo vzťahu k námietke nezákonného použitia informačno-technického prostriedku (bod 3.3 odôvodnenia tohto uznesenia) pozornosti ústavného súdu neuniklo, že túto argumentačnú líniu sťažovateľ neuplatnil v konaní pred všeobecnými súdmi. Z už spomínaného princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy), pokiaľ ide o vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom, pritom vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vráťane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú neprednesie v konaní pred všeobecnými súdmi, nemožno priznať takejto argumentácii úspech. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietol porušenie svojich základných práv a slobôd aj touto konkrétnou argumentačnou líniou, avšak nepreukázal využitie aktívneho spôsobu obhajoby a v rámci účinnej ochrany práv svoju argumentáciu neuplatnil v konaní všeobecných súdov pred ich rozhodnutím, v tejto časti je ústavná sťažnosť neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde pre nevyčerpanie sťažovateľovi zákonom priznaných prostriedkov na ochranu jeho základných práv a slobôd (m. m. napr. III. ÚS 90/03, III. ÚS 8/2024).

17. Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa už stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu